

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE

Na temelju članka 7. stavka 6. i članka 36. stavka 6. Zakona o zdravlju životinja (Narodne novine, br. 152/22 i 154/22), a u skladu s člankom 39. Zakona o sustavu državne uprave (Narodne novine br. 66/19) ministrica poljoprivrede donosi

NAREDBU

O MJERAMA KONTROLE ZA SUZBIJANJE AFRIČKE SVINJSKE KUGE U REPUBLICI HRVATSKOJ

I. MJERE KONTROLE U ZONAMA OGRANIČENJA

Članak 1.

1) U zonama ograničenja zabranjuje se:

- premještanje svinja u zone, te unutar i izvan zona ograničenja
- klanje svinja u klaonici
- klanje svinja na objektu za vlastite potrebe
- držanje svinja na otvorenom, uključujući i pašno držanje svinja i ispuštanje svinja na otvoreni prostor, osim držanje svinja u objektima kategorije 4
- prirodni pripust i umjetno osjemenjivanje svinja držanih unutar zona ograničenja
- premještanje izvan zona ograničenja zametnih proizvoda dobivenih od svinja držanih unutar zona ograničenja
- premještanje izvan zona ograničenja nusproizvoda životinjskog podrijetla dobivenih od svinja držanih u zonama ograničenja
- premještanje izvan zona ograničenja svježeg mesa i mesnih proizvoda, uključujući ovitke
- zabrana ulaska neovlaštenih osoba u objekte, uključujući prostore i nastambe u kojima se drže svinje, osim članova domaćinstva ili osoblja objekta te ovlaštenih veterinaru i veterinarskih inspektora u svrhu kliničkog pregleda i uzorkovanja
- odvoz krutoga gnoja, gnojevke i otpadnih voda s objekata na kojima se drže svinje
- hranidba svinja svježom travom i sijenom prikupljenim s poljoprivrednih površina u zonama ograničenja
- unošenje stelje i slame prikupljene s poljoprivrednih površina u zonama ograničenja u objekte sa svinjama
- izlazak iz kruga objekta u zaštitnoj odjeći i obući i njihovo iznošenje
- unošenje i iznošenje pribora, alata ili opreme s objekata na kojima se drže svinje
- unošenje u objekte u kojima se drže svinje hrane za ljude, osobito svinjskog mesa i proizvoda podrijetlom od svinjskog mesa
- održavanje sajмова, izložbi, sportskih natjecanja te svih drugih okupljanja životinja;
- sudjelovanje u lovu na divlje svinje ili obavljanje ikakvih aktivnosti vezano za žive ili mrtve (uginulih ili ustrijeljenih) divlje svinje za sve članove domaćinstva i osoblja na objektima na kojima se drže svinje.

- 2) U zonama ograničenja naređuje se prijava ovlaštenom veterinaru bez odgađanja:
- svake svinje koja pokazuje znakove bolesti ili neuobičajeno ponašanje
 - svakog pobačaja
 - svake uginule držane svinje
 - svake nađene lešine divlje svinje.
- 3) U zonama ograničenja naređuje se obavezna provedba mjera biosigurnosti:
- sprečavanje izravnog ili neizravnog kontakta držanih svinja u objektu s drugim držanim svinjama iz drugih objekata i divljim svinjama
 - objekt mora biti ograđen s kontroliranim ulazom
 - na ulazima u krug objekta mora biti dezbarijera za vozila i ljude koju je potrebno redovito održavati i o tome voditi evidenciju
 - mora se provoditi redovito čišćenje, pranje i dezinfekcija nastambi gdje se drže svinje u skladu s tehnološkim zahtjevima, korištenjem odobrenog dezinficijensa u propisanoj koncentraciji
 - primjerene higijenske mjere, primjerice presvlačenje odjeće i obuće pri ulasku i izlasku iz prostora u kojima se drže svinje
 - pranje i dezinfekcija ruku te dezinfekcija obuće na ulazu u prostore u kojima se drže svinje
 - pri svakom ulazu i izlasku iz nastambi gdje se drže svinje mora se provesti dezinfekcija ruku i obuće ili koristiti jednokratna zaštitna obuća koja se nakon uporabe neškodljivo uklanja
 - mora se koristiti posebna odjeća prilikom boravka u nastambi u kojoj se drže svinje ili se mora osigurati pranje odjeće ili korištenje jednokratne odjeće koja se nakon uporabe neškodljivo uklanja
 - mora se provoditi deratizacija i dezinsekcija u skladu s tehnološkim zahtjevima
 - mora se osigurati propisano zbrinjavanje krutoga gnoja, gnojevke i otpadnih voda nastalih tijekom držanja svinja
 - članovi domaćinstva koji su bili u kontaktu s bolesnim ili sumnjivim svinjama, njihovim dijelovima ili proizvodima, obvezni su o tome odmah obavijestiti ovlaštenog veterinaru
 - vođenje odgovarajuće evidencije osoba i prijevoznih sredstava koji ulaze u objekt u kojem se drže svinje;
 - prostori i nastambe na objektu u kojem se drže svinje moraju:
 - i. biti izgrađeni na način da druge životinje koje bi mogle prenijeti virus afričke svinjske kuge ne mogu ući u te prostore ili nastambe ili doći u kontakt s držanim svinjama ili njihovom hranom i steljom; posebice, struktura i nastambe objekta moraju biti takve da držane svinje ne dolaze u kontakt s divljim svinjama
 - ii. imati mogućnost pranja i dezinfekcije ruku
 - iii. prema potrebi, imati mogućnost čišćenja i dezinfekcije prostora i nastambi
 - iv. imati odgovarajuće prostore za presvlačenje odjeće i obuće na ulazu u prostore i nastambe u kojima se drže svinje
 - v. imati odgovarajuću zaštitu od štetnika.
 - zaštitne ograde za životinje barem oko prostora u kojima se drže svinje te oko zgrada u kojima se drži hrana za životinje i stelja, kako bi se osiguralo da držane svinje i njihova hrana i stelja ne dolaze u kontakt s neovlaštenim osobama i s drugim životinjama.
- 4) Na objektima koji drže više od 10 rasplodnih svinja ili ukupno više od 100 svinja uz mjere navedene u stavku 3. ovoga članka i mjere za objekte s više od 100 svinja propisane Naredbom o provedbi i financiranju mjera sprječavanja, kontrole i nadziranja bolesti životinja na području Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 1/23) mora postojati plan biosigurnosti koji mora obuhvaćati barem:
- i. određivanje „čistih” i „prljavih” područja za osoblje ovisno o tipu objekta, primjerice garderobe, tuševi, prostor za prehranu osoblja itd.

- ii. određivanje i, prema potrebi, ažuriranje logističkih mjera za ulazak novih držanih svinja u objekt
- iii. postupke za čišćenje i dezinfekciju prostora, prijevoznih sredstava i opreme te osobnu higijenu
- iv. pravila za osoblje o hrani u objektu i zabranu osoblju da drže svinje
- v. ciljani periodični program informiranja osoblja objekta
- vi. određivanje i, prema potrebi, ažuriranje logističkih mjera za osiguravanje primjerenog odvajanja različitih epidemioloških jedinica te za sprečavanje dolaska svinja u izravan ili neizravan kontakt s nusproizvodima životinjskog podrijetla i drugim jedinicama u objektu
- vii. postupke i upute za primjenu mjera biosigurnosti tijekom gradnje ili popravka prostora ili nastambi
- viii. interne revizije ili samoprocjenu provedbe biosigurnosnih mjera.

Članak 2.

Iznimno od odredbe članka 1., stavka 1., zametni proizvodi dobiveni od svinja držanih unutar zona ograničenja, svježe meso i mesni proizvodi, uključujući ovitke, dobivenih od svinja držanih u zonama ograničenja te nusproizvodi životinjskog podrijetla dobiveni od svinja držanih u zonama ograničenja, mogu se premještati izvan zona ograničenja isključivo u svrhu neškodljivog uklanjanja pod nadzorom veterinarske inspekcije.

Članak 3.

- 1) U lovištima obuhvaćenih zonama ograničenja zabranjen je lov divljih svinja.
- 2) Lovoovlaštenici u lovištima obuhvaćenih zonama ograničenja moraju osigurati aktivno traženje uginulih divljih svinja uz obaveznu prijavu ovlaštenoj veterinarskoj organizaciji pronađenih lešina u svrhu uzimanja uzoraka i neškodljivog uklanjanja
- 3) U slučaju uočavanja svinja divljih koje pokazuju znakove bolesti ili neuobičajeno ponašanje, dozvoljen je sanitarni odstrel te obavezna prijava ovlaštenoj veterinarskoj organizaciji u svrhu uzimanja uzoraka i neškodljivog uklanjanja
- 4) Lovci koji ulaze u područje zona ograničenja dužni su koristiti zaštitnu opremu i provoditi dezinfekciju obuće, opreme i vozila.

II. MJERE NA PODRUČJU REPUBLIKE HRVATSKE IZVAN ZONA OGRANIČENJA

Članak 4.

Radi sprječavanja širenja afričke svinjske kuge te u svrhu njenog ranog otkrivanja, uz opće mjere propisane propisima iz područja zdravlja životinja, na području Republike Hrvatske izvan zona ograničenja naređuje se provedba sljedećih mjera:

- 1. Zabranjeno je pašno držanje svinja i ispuštanje svinja na otvoreni prostor, osim ako se svinje drže u prostoru ograđenom dvostrukom ogradom koji je kao takav registriran sukladno članku 51. Zakona o zdravlju životinja (Narodne novine, br. 152/22 i 154/22) i ako je takvo držanje odobreno od strane nadležnog veterinarskog inspektora nadzorom kojim je utvrđeno da se na predmetnom objektu, ovisno o broju držanih svinja, primjenjuju sve propisane mjere biosigurnosti i da

dvostruka ograda odgovara propisanim uvjetima te da je postavljena prije ispuštanja svinja na otvoreni prostor.

2. Subjekti moraju osigurati da sve svinje koje se drže na način iz točke 1. ovoga članka budu označene identifikacijskom oznakom, a označavanje mora biti provedeno najkasnije prije njihovog ispuštanja u otvoreni prostor.
3. Subjekti moraju osigurati da se svinje na svim objektima drže na način kojim je u potpunosti onemogućen svaki izravan i neizravan kontakt držanih svinja s divljim životinjama te drugim životinjama koje ne potječu s vlastitog objekta.
4. Naređuje se prijava veterinaru bez odgađanja:
 - a. svih svinja koje pokazuju znakove bolesti
 - b. svakog pobačaja
 - c. svih uginulih domaćih svinja
 - d. svih nađenih lešina svinja divljih,u svrhu uzorkovanja te pretraživanja uzoraka sukladno Programu nadziranja afričke svinjske kuge donesenim u skladu s člankom 7. stavkom 4. Zakona o zdravlju životinja.
5. Subjekti su dužni osigurati potpunu i kontinuiranu provedbu biosigurnosnih mjera propisanih naredbom donesenom u skladu s člankom 7. stavkom 4. Zakona o zdravlju životinja te provedbu dodatnih preventivnih biosigurnosnih mjera za smanjenje opasnosti od unošenja virusa uzročnika afričke svinjske kuge u objekte u kojima se drže svinje.
6. Subjekti moraju osigurati neškodljivo zbrinjavanje nusproizvoda nastalih tijekom klanja svinja za vlastite potrebe u skladu s posebnim propisima.
7. Zabranjeno je premještanje živih svinja divljih.
8. Lovoovlaštenici i šumoposjednici, dužni su, bez odgađanja, prijaviti nadležnoj veterinarskoj inspekciji pojavu svinja koje fenotipski odgovaraju domaćim svinjama izvan registriranih objekata, u svrhu njihovog uklanjanja.
9. Lovoovlaštenici i šumoposjednici dužni su, bez odgađanja, prijaviti nadležnim ovlaštenim veterinarskim organizacijama svako neuobičajeno ponašanje svinja divljih, pojavu znakova bolesti na živim ili odstrijeljenim svinjama divljim te svaku uginulu svinju divlju uključujući i svinje divlje stradale u prometu i lešine svinja divljih u stanju raspadanja te lokaciju pronalaska, u svrhu otpreme lešine, odnosno uzorkovanja za laboratorijsko pretraživanje radi isključivanja afričke svinjske kuge.
10. Prijava iz stavaka 8., 9. i 12. ovoga članka, uzorkovanje i dostava uzoraka podrijetlom od svinje divlje, provodi se u skladu s Programom nadziranja afričke svinjske kuge.
11. Lovoovlaštenici su dužni prije, tijekom i nakon lova osigurati provedbu biosigurnosnih mjera iz Dodatka I. ove Naredbe.
12. Osim lovoovlaštenika i šumoposjednika iz stavka 9. ovoga članka, svaka fizička osoba koja pronađe lešinu svinje divlje, uključujući i svinje divlje stradale u prometu i lešine svinja divljih u stanju raspadanja, dužna je prijaviti lokaciju pronalaska svinje divlje najbližoj ovlaštenoj

veterinarskoj organizaciji ili veterinarskoj inspekciji za što joj pripada naknada sukladno članku 5. ove Naredbe, ukoliko se lešina svinje divlje nađe na prijavljenoj lokaciji.

Kategorizacija

Članak 5.

1. Svi objekti na kojima se drže svinje moraju biti kategorizirani u odnosu na biosigurnost, pri čemu se određena kategorija pridružuje svakom objektu u Upisniku registriranih objekata.
2. Kategorizaciju objekata na kojima se drže svinje u odnosu na biosigurnost provode nadležne ovlaštene veterinarske organizacije u skladu s Uputom Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane Ministarstva poljoprivrede (KLASA: 322-02/18-01/61) na područjima izvan zona ograničenja.
3. Subjekti odgovorni za objekte kategorije 1 dužni su unaprijediti mjere biosigurnosti ocjenjene nezadovoljavajućim u roku od tri mjeseca te se obratiti nadležnoj ovlaštenoj veterinarskoj organizaciji u svrhu podnošenja pisanog zahtjeva radi ponovne kategorizacije za svrstavanje u višu kategoriju.
4. Obvezne godišnje kategorizacije u svrhu provjere primjene mjera biosigurnosti te unaprjeđenja razine biosigurnosti, provode se u skladu s Programom nadziranja afričke svinjske kuge na područjima izvan zona ograničenja.

Premještanje svinja

Članak 6.

1. Na području Republike Hrvatske izvan zona ograničenja zabranjeno je premještanje svinja s objekata i na objekte koji nisu kategorizirani.
2. Na području Republike Hrvatske izvan zona ograničenja s objekata koji su svrstani u kategoriju „1“, odnosno koji ne udovoljavaju minimalnim biosigurnosnim uvjetima, zabranjeno je:
 - a. premještanje živih svinja, osim izravno u klaonicu
 - b. klanje svinja za osobnu potrošnju na gospodarstvu.
3. Iznimno od stavka 2. podstavka b) ovoga članka klanje svinja za osobnu potrošnju na gospodarstvu dozvoljeno je tek po odobrenju ovlaštenog veterinara nakon kliničkog pregleda svinja, a posjednik je dužan klanje za osobnu potrošnju na gospodarstvu najaviti nadležnoj ovlaštenoj veterinarskoj organizaciji najmanje tri (3) dana prije provedbe istoga.
4. Klinički pregled iz stavka 3. ovoga članka vrijedi sedam (7) dana.
5. Ovlašteni veterinari dužni su izdati potvrdu o provedenom kliničkom pregledu iz stavka 3. ovoga članka.

6. Subjekti su dužni predložiti potvrdu iz stavka 5. ovoga članka uz uzorak mesa za pregled na trihinelu.
7. Ovlaštene veterinarske organizacije dužne su voditi evidenciju o provedenim kliničkim pregledima te na zahtjev Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane Ministarstva poljoprivrede, dostaviti izvješće.

Troškovi

Članak 7.

1. Troškovi proizašli iz provedbe mjera iz Dijela II ove Naredbe koji se podmiruju iz državnog proračuna su:
 - a. prva kategorizacija objekata na kojima se drže svinje u odnosu na biosigurnost
 - b. obvezna godišnja kategorizacija iz članka 5. stavka 4. ove Naredbe
 - c. jedna ponovna kategorizacija nakon završene edukacije o biosigurnosti od strane Uprave za stručnu podršku razvoju poljoprivrede Ministarstva poljoprivrede po zahtjevu subjekta sukladno članku 5. stavku 3. ove Naredbe uz obavezno priloženu potvrdu o edukaciji i ako je rezultat takve kategorizacije rezultirao svrstavanjem objekta u višu kategoriju
 - d. uzorkovanje i dijagnostičko pretraživanje na afričku svinjsku kugu
 - e. dostava uzoraka u svrhu pretrage na afričku svinjsku kugu
 - f. pregled uzoraka od odstrijeljenih svinja divljih na trihinelozu, osim uzoraka uzetih u okviru *post mortem* pregleda u okviru službene kontrole u odobrenim objektima za stavljanje mesa divljači u javnu potrošnju
 - g. naknada za dojavu o nađenoj lešini svinje divlje fizičkoj osobi.
2. Troškovi proizašli iz provedbe mjera ove Naredbe koje podmiruju subjekti su:
 - a. ponovna kategorizacija objekata na kojima se drže svinje u odnosu na biosigurnost iz članka 5. stavka 3. ove Naredbe
 - b. klinički pregled iz članka 6. stavka 3. ove Naredbe.
3. Troškovi sukladno ovoj Naredbi obračunavaju se u iznosima sukladno Odluci o visini i opsegu naknada za troškove provedbe propisanih mjera iz područja veterinarstva objavljenoj na službenoj internetskoj stranici Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane Ministarstva poljoprivrede.

III. INSPEKCIJSKI NADZOR

Članak 8.

1. Nadzor nad provedbom mjera određenih ovom Naredbom provode veterinarski inspektori Državnog inspektorata Republike Hrvatske.
2. Nadležni veterinarski inspektori dužni su provesti nadzore svih objekata na kojima se drže svinje na način kako je određeno u članku 4. točki 1. ove Naredbe po pitanju odobravanja držanja svinja na otvorenom sukladno ovoj Naredbi te u svrhu provjere brojnog stanja svinja na tim gospodarstvima.

3. Nadležni veterinarski inspektor mora rješenjem zabraniti držanje svinja na otvorenom, ukoliko nisu ispunjeni uvjeti određeni u članku 4. stavku 1. ove Naredbe.
4. Nadležni veterinarski inspektor dužan je po prijavi iz članka 4. stavka 8. ove Naredbe, o pojavi svinja koje fenotipski odgovaraju domaćim svinjama izvan registriranih objekata, poduzeti odgovarajuće mjere.
5. Osim nadzora u svrhu odobravanja iz stavka 2. ovoga članka, veterinarski inspektori dužni su provoditi nadzore na ostalim objektima na kojima se drže svinje i nadzore u lovištima po pitanju verifikacije uvjeta određenih u članku 1. ove Naredbe te ostalim propisima iz područja zdravlja životinja kada je to primjenjivo.
6. O rezultatima nadzora nad provedbom mjera određenih ovom Naredbom te utvrđenim nesukladnostima, Državni Inspektorat Republike Hrvatske dostavlja Upravi za veterinarstvo i sigurnost hrane Ministarstva poljoprivrede, kvartalna izvješća do kraja tekućeg kvartala za prethodni kvartal kao i godišnje izvješće najkasnije do kraja ožujka tekuće godine za prethodnu godinu.

IV. STUPANJE NA SNAGU

Članak 9.

1. Ova Naredba stupa na snagu danom donošenja i traje do opoziva.
2. Danom donošenja ove Naredbe prestaje važiti Naredba o mjerama sprječavanja pojave i ranog otkrivanja afričke svinjske kuge u Republici Hrvatskoj (Narodne novine, broj 62/23).

Članak 10.

MINISTRICA POLJOPRIVREDE

Marija Vučković

KLASA: 322-02/21-01/06
URBROJ: 525-09/556-23-12
Zagreb, 28. lipnja 2023.